

การหยุดยั้งระยะเวลาอายุความ : ศึกษากรณีการหลบหนีจากความยุติธรรม

นางสาววันดา สว่างศรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ISBN 974-17-5312-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

TOLLING STATUTE OF LIMITATION : A CASE STUDY OF FLEEING FROM JUSTICE

Miss Yuwanda Sawangsri

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws Program in Laws

Faculty of Law

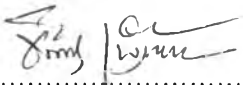
Chulalongkorn University

Academic Year 2005

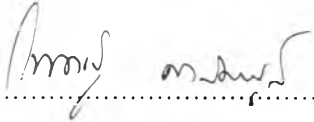
ISBN 974-17-5312-8

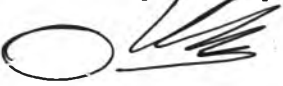
หัวข้อวิทยานิพนธ์	การหยุดนับระยะเวลาอายุความ :ศึกษากรณีการหลบหนีจากความยุติธรรม
โดย	นางสาว ยุวันดา สว่างศรี
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญไญ่ภาส

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย)

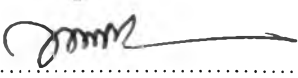
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญไญ่ภาส)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ มัทยา จิตติรัตน)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ชัยเกษม นิตสิริ)

..... กรรมการ
(พลตำรวจตรี พีรพันธ์ เปรมภูติ)

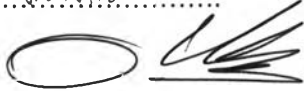
ยูวันดา สว่างศรี : การหยุดนับระยะเวลาอายุความ : ศึกษากรณีการหลบหนีจาก
ความยุติธรรม (TOLLING STATUTE OF LIMITATION : A CASE STUDY OF
FREEING FROM JUSTICE)

อ. ที่ปรึกษา : รศ. วีระพงษ์ บุญโญภาส, 128 หน้า. ISBN 974-17-5312-8.

อายุความในคดีอาญาเป็นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดเพื่อจะฟ้องผู้ที่กระทำความผิด
ให้ได้รับโทษตามกฎหมาย ถ้าคดีล่วงเลยอายุความจะไม่สามารถฟ้องและนำตัวผู้กระทำความผิดมา
ลงโทษได้ จึงมีหลายคดีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยอาศัยช่องโหว่ของกฎหมายอายุความ กระทำความผิด
แล้วหลบหนีจนคดีขาดอายุความฟ้องร้องหรือเรียกว่า "การหลบหนีจากความยุติธรรม" ซึ่งการ
หลบหนีจากความยุติธรรมนี้เป็นปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายอายุความในคดีอาญา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาแนวคิดในการกำหนดอายุความฟ้องร้องในคดีอาญาของไทย
ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ประมวลกฎหมายอาญาฉบับปัจจุบันยกร่างเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2500 แล้ว
ไม่ได้มีการแก้ไขกฎหมายในเรื่องอายุความอีก นโยบายการกำหนดอายุความในคดีอาญาพิจารณา
เพียงความรุนแรงของความผิดและอัตราโทษ แต่ไม่ได้คำนึงถึงความยากง่ายในการสืบ
พยานหลักฐาน และอายุความในคดีอาญาไม่มีการนำหลักการหยุดนับระยะเวลาอายุความมาใช้กับ
บุคคลที่หลบหนีจากความยุติธรรม โดยศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายอายุความในคดีอาญาของ
ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่น ซึ่งกฎหมายอายุความในคดีอาญาของประเทศ
สหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่นมีการบัญญัติเรื่องการหยุดนับระยะเวลาอายุความมาใช้กับบุคคลที่
หลบหนีจากความยุติธรรม วิทยานิพนธ์เล่มนี้ศึกษาถึงรูปแบบที่เหมาะสมของการหยุดนับ
ระยะเวลาอายุความที่นำมาใช้กับการหลบหนีจากความยุติธรรม ของอายุความในคดีอาญาตาม
ประมวลกฎหมายอาญาของไทย

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์ลายมือชื่อนิติศ.....ช.สว่างศรี.....สว่างศรี.....

ปีการศึกษา.....2548.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4686296334 : MAJOR LAWS

KEYWORD : TOLLING STATUTE OF LIMITATION/ FREEING FROM JUSTICE

YUWANDA SAWANGSRI : TOLLING STATUTE OF LIMITATION : A CASE
STUDY OF FREEING FROM JUSTICE THESIS ADVISOR : ASSISTANT
PROFESSOR VIRAPHONG BOONYOPHAS, 128 pp. ISBN. 974-17-5312-8.

Statute of limitation in criminal law is the limitation period during which to prosecute offenders to get punishments by law. If the limitation periods are expired, the case cannot be brought to court. Because of this there are a lot of accuses or defendants who get benefit from the gap of this law. They break the law, escape and wait for the statute of limitation that defines "fleeing from justice" to expire. Hence the criminal law cannot be enforced.

The main purpose of this thesis is to study the definition of the statute of limitation in the criminal law from the past and up to the present time. The current criminal code was drafted on the first of January 1957. The statute of limitation has not been amended since then. The policy of the time bar in statute of limitation is based on the seriousness of the conduct and the consequent severity of the punishment, and not on evidentiary and investigative issues. Moreover the statute of limitation in criminal law has no tolling statute of limitation rule for fugitives from justice. The thesis compares Thai criminal law with the criminal laws of the United States of America and Japan. Both of latter have a tolling statute limitation rule to punish fugitives from justice. Finally this thesis suggests the proper pattern of tolling statute limitation for fleeing from justice in Thai criminal law.

Field of Study.....Laws..... Student's signature.....*Yuwanda Sawangsri*
Academic year.....2005.....Advisor's signature.....*V. Boonyophas*

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส อาจารย์ที่ปรึกษาอันเป็นที่เคารพรัก ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนให้กำลังใจที่ทำให้ผู้เขียนทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้จนสำเร็จบริบูรณ์

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบุญรณ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำในการปรับเปลี่ยนรูปแบบของเนื้อหาวิทยานิพนธ์ให้กระชับและเหมาะสม ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์มัทยา จิตติรัตน์ อาจารย์ชัยเกษม นิตินิธิ และพลตำรวจตรีพีรพันธุ์ เปรมภูติ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการตรวจทานแก้ไขภาษา ตลอดจนปรับเปลี่ยนรูปแบบเนื้อหาของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ได้ช่วยเหลือด้านข้อมูลและอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ผู้เขียนขอขอบคุณและขอใจพี่ๆ และเพื่อนๆ ร่วมคณะของข้าพเจ้าที่ได้ให้คำแนะนำสิ่งต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ และที่ขี้ลืมเสียไม่ได้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสุดซึ้งแก่คุณแม่วารีย์ สว่างศรี มารดาของผู้เขียนผู้ที่มีความรัก ความห่วงใย และเป็นกำลังใจเสมอมา ทำให้ผู้เขียนมุ่งมั่นทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้โดยไม่เหน็ดเหนื่อย

หากคุณความดีของวิทยานิพนธ์เล่มนี้พอจะมีบ้าง ผู้เขียนขอมอบคุณความดีนี้แก่บุคคลดังกล่าว

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ	
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ	
สารบัญ.....	ช	
สารบัญตาราง.....	ฎ	
บทที่		
1 บทนำ		
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1	
1.2 สมมุติฐาน.....	3	
1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย.....	4	
1.4 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	4	
1.5 วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย.....	4	
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย.....	5	
2 ความหมายและลักษณะของอายุความ.....		6
2.1 ความหมายของอายุความ.....	6	
2.2 ที่มาของอายุความในคดีอาญาตามกฎหมายไทย.....	8	
2.2.1 กฎหมายลักษณะโจร (ศิลาจารึกบทที่ 38).....	8	
2.2.2 กฎหมายพระเจ้ามั่งรายหรือมั่งรายราชศาสตร์.....	9	
2.2.3 กฎหมายตราสามดวง.....	10	
2.2.4 กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127.....	11	
2.2.5 ประมวลกฎหมายอาญา.....	14	
2.3 ที่มาของอายุความในคดีอาญาตามกฎหมายต่างประเทศ.....	15	
2.3.1 ประเทศในระบบประมวลกฎหมาย.....	15	
2.3.2 ประเทศในระบบกฎหมายจารีตประเพณี.....	16	
2.4 ลักษณะของอายุความในคดีแพ่งและคดีอาญา.....	18	
2.4.1 ความเหมือนของอายุความในคดีแพ่งและอายุความในคดีอาญา.....	18	
2.4.2 ความแตกต่างของอายุความในคดีแพ่งและอายุความในคดีอาญา.....	19	

บทที่	หน้า
2.5 เหตุผลของการกำหนดอายุความในคดีอาญา.....	21
2.6 ประเภทของอายุความในคดีอาญา.....	24
2.6.1 อายุความฟ้องคดี.....	24
2.6.2 อายุความล่องเลยการลงโทษ.....	30
2.7 สภาพบังคับของอายุความในคดีอาญา.....	33
2.7.1 สภาพบังคับของอายุความในคดีอาญาที่เกี่ยวกับศาล.....	33
2.7.2 สภาพบังคับของอายุความในคดีอาญาที่เกี่ยวกับพนักงานอัยการ.....	35
2.7.3 สภาพบังคับของอายุความในคดีอาญาที่เกี่ยวกับพนักงานสอบสวน.....	36
2.7.4 สภาพบังคับของอายุความในคดีอาญาที่เกี่ยวกับความผิด.....	37
3 การกำหนดอายุความในคดีอาญาของต่างประเทศ	38
3.1 การกำหนดอายุความในคดีอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกา.....	38
3.1.1 ความเป็นมาและเหตุผลของการกำหนดอายุความในคดีอาญา.....	38
3.1.2 หลักการของการกำหนดอายุความในคดีอาญา.....	42
3.1.3 การนับอายุความในคดีอาญา.....	44
3.1.4 ความหมายของ "ความยุติธรรม" หรือ "Justice".....	44
3.1.5 ลักษณะการพิจารณาคดีอาญาของศาลยุติธรรม.....	46
3.1.6 หลักการของการหยุดนับระยะเวลาอายุความในคดีอาญา.....	46
3.2 การกำหนดอายุความในคดีอาญาของประเทศญี่ปุ่น.....	62
3.2.1 ความเป็นมาและเหตุผลของการกำหนดอายุความในคดีอาญา.....	62
3.2.2 หลักการของการกำหนดอายุความในคดีอาญา.....	63
3.2.3 การนับอายุความในคดีอาญา.....	64
3.2.4 ความหมายของ "ความยุติธรรม" หรือ "Justice".....	66
3.2.5 ลักษณะการพิจารณาคดีอาญาของศาลยุติธรรม.....	66
3.2.6 หลักการของการหยุดนับระยะเวลาอายุความในคดีอาญา.....	68
4 วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายอายุความในคดีอาญา	
กรณีการหลบหนีจากความยุติธรรม.....	71
4.1 หลักเกณฑ์ในการกำหนดอายุความในคดีอาญา.....	71

4.1.1	เจตนาารมณ์ของการกำหนดอายุความในคดีอาญา.....	70
4.1.2	อายุความฟ้องคดีสัมพันธ์กับการกระทำความผิด.....	73
4.1.3	อายุความฟ้องคดีสัมพันธ์กับอัตราโทษ.....	75
4.2	วิเคราะห์นโยบายการกำหนดอายุความในคดีอาญาของไทยและต่างประเทศ.....	79
4.2.1	นโยบายที่เหมือนกันในการกำหนดอายุความในคดีอาญา.....	81
4.2.2	นโยบายที่แตกต่างกันในการกำหนดอายุความในคดีอาญา.....	82
4.3	วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายอายุความในคดีอาญาในกรณีที่มีการหลบหนีจากความยุติธรรม.....	84
4.4	วิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายอายุความในคดีอาญาในกรณีที่มีการหลบหนีจากความยุติธรรม.....	86
4.5	วิจารณ์ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายอาญาของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	92
5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	96
5.1	บทสรุป.....	96
5.2	ข้อเสนอแนะ.....	100
	รายการอ้างอิง.....	104
	ภาคผนวก.....	110
	ภาคผนวก ก. FEDERAL CRIMINAL CODE.....	110
	ภาคผนวก ข. ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกา (ฉบับแปล).....	115
	ภาคผนวก ค. JAPANESE CRIMINAL PROCEDURE.....	118
	ภาคผนวก ง. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศญี่ปุ่น (ฉบับแปล).....	119
	ภาคผนวก จ. แผนพัฒนาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา.....	120

ภาคผนวก ฉ. บันทึกหลักการและเหตุผลร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมายอาญา.....	121
ภาคผนวก ช. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา.....	122
ภาคผนวก ซ. แผนพัฒนาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา.....	124
ภาคผนวก ฅ. บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.....	125
ภาคผนวก ฉ. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.....	126
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	128

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
การกำหนดอายุความในคดีอาญาของไทย.....	79
การกำหนดอายุความในคดีอาญาของสหรัฐอเมริกา.....	80
การกำหนดอายุความในคดีอาญาของญี่ปุ่น.....	81
ตารางเปรียบเทียบหลักการหยุดนับระยะเวลาอายุความของไทยที่ต้องการเสนอ.....	91
แผนพัฒนาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา.....	120
แผนพัฒนาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.....	124